

Iedereen is het erover eens, dat een celibatair die een groot vermogen bezit, een vrouw moet hebben.

Al is er ook nóg zo weinig bekend over de gevoelens en de opvattingen van zo'n man als hij zich pas in een streek komt vestigen, deze waarheid heeft zich zo stevig geworteld in de geest van de in de buurt wonende families, dat hij, hoe dan ook, als het rechtmatig eigendom van één van hun dochters beschouwd wordt.

'Mijn lieve Bennet,' zei zijn echtvriendin op een goede dag tegen hem, 'heb je al gehoord, dat Netherfield Park eindelijk verhuurd is?'

Meneer Bennet antwoordde: 'Neen.'

'Maar toch is het zo,' zei ze. 'Daarnet is mevrouw Long hier geweest en die heeft me er alles van verteld.'

Meneer Bennet gaf geen antwoord.

'Wil je niet weten, wie het gehuurd heeft?' riep zijn vrouw ongeduldig uit.

'Als jij het met wil vertellen, heb ik er geen bezwaar tegen het te horen.'

Een verdere aansporing was niet nodig.

'Nou, lieveling, je moet weten dat mevrouw Long zegt, dat Netherfield gehuurd is door een zeer vermogende jongeman uit het noorden van het land. Hij is verleden maandag in een sjees met vier paarden hier geweest om het huis te bezichtigen. Hij was er zó verrukt van, dat hij het onmiddellijk eens werd met meneer Morris. Ze zei, dat hij er eind september in trekt en dat een paar van zijn bedienden de volgende week al in het huis komen.'

'Hoe heet hij?'

'Bingley.'

'Is hij getrouwd of niet?'

'Ongetrouwd, schat; een vrijgezel met een groot fortuin. Vier- of vijfduizend pond per jaar. Wat heerlijk voor onze meisjes!'

'Hoe dat zo? Wat gaat hun dat aan?'

'Hè, Bennet, wat ben je toch vervelend!' zei zijn vrouw. 'Je snapt toch wel, dat ik erover denk hem met één van hen te laten trouwen?'

‘Komt hij dáárom hier wonen?’

‘Dáárom? Wat een onzin! Hoe kun je dat zeggen? Maar . . . hij zou best op één van hen verliefd kunnen worden. Zo gauw als hij hier woont, moet je hem eens opzoeken.’

‘Ik zou niet weten waarom. Ga jij maar met de meisjes. Of stuur ze alleen. Dat is misschien nog wél zo goed; want jij bent minstens zo aardig om te zien als zij en meneer Bingley zou jou wel eens het leukst kunnen vinden.’

‘Je vleit me, lieveling. Toen ik jong was, was ik zeker niet lelijk, maar ik wil niet beweren, dat ik nú nog iets bijzonders ben. Een vrouw met vijf volwassen dochters moet eens ophouden aan haar eigen uiterlijk te denken.’

‘Meestal heeft een vrouw dan niet veel moois meer om aan te denken.’

‘Maar schat, je moet meneer Bingley heus eens opzoeken, als hij hier komt wonen.’

‘Dat zien we nog wel, hoor.’

‘Je moet toch aan je dochters denken! Wat een prachtig huwelijk zou het voor één van hen kunnen zijn! Sir William en Lady Lucas gaan vast en zeker. Alleen al dáárvoor; want je weet toch, dat zij in het algemeen nooit mensen bezoeken die hier pas zijn komen wonen. Je moet echt gaan, want wij kunnen onmogelijk een visite bij hem maken, als jij er nog niet geweest bent.’

‘Je bent wel erg conventioneel! Ik wed, dat meneer Bingley het wát leuk zal vinden om jullie te leren kennen. En ik zal jullie wel een paar regeltjes meegeven om hem van mijn welgemeende toestemming te overtuigen, als hij soms één van de meisjes wil trouwen. Maar ik zal wel een extra goed woordje doen voor mijn kleine Liz.’

‘Dát hoeft nou ook niet. Lizzy is geen haar beter dan de rest. Zij is niet half zo knap als Jane, en niet half zo vrolijk als Lydia. Zij is alleen maar jouw lievelingetje.’

‘Ik kan ze hem geen van allen erg aanbevelen. Zij zijn alle vijf dom en onontwikkeld, net als alle andere meisjes. Maar Lizzy is een beetje pittiger dan haar zusters.’

‘Bennet, hoe kun je je eigen kinderen nu zo afvallen? Je vindt het gewoon leuk om me te plagen. Je hebt niet het minste respect voor mijn zenuwen.’

‘Waarachtig wel, lieve. Ik heb veel consideratie voor je zenuwen. Ik ken ze al langer dan vandaag. Ik hoor al minstens twintig jaar met de grootste eerbied over ze spreken.’

‘Ach, jij weet niet, wat ik te verduren heb!’

‘Nou, ik hoop, dat je er overheen komt en dat je lang genoeg mag leven om veel jongelieden met vier mille per jaar zich in onze streek te zien vestigen.’

‘Als jij hun geen visite wil maken, hebben wij er niets aan, al zouden er twintig komen . . .’

‘Je kunt erop rekenen, schat, dat als er twintig komen, ik ze alle twintig zal bezoeken.’

Meneer Bennet was zo’n zonderling mengsel van vlug begrip, sarcastische humor, geslotenheid en grilligheid, dat zelfs de ervaring van drieëntwintig jaar huwelijk voor zijn vrouw nog niet voldoende was geweest om zijn karakter te leren kennen. Háár aard was minder moeilijk te doorgronden. Zij was een bekrompen vrouw, met weinig ontwikkeling en een labiel humeur. Als iets haar niet beviel, beeldde zij zich in dat zij nerveus was. Haar levenswerk was: haar dochters aan de man brengen, en haar ontspanning: visites maken en ‘nieuwttjes garen’.

II

Meneer Bennet was een van de eersten die meneer Bingley een bezoek brachten. Al had hij zijn vrouw steeds verzekerd dat hij er niet aan dácht, toch was hij nooit anders van plan geweest. Tot op de avond na het bezoek wist zij van niets. Toen kwam hij er op de volgende manier mee voor de dag. Terwijl hij naar zijn dochter zat te kijken, die bezig was een hoed te garneren, zei hij opeens tegen haar: ‘Ik hoop dat meneer Bingley hem mooi vindt, Lizzy.’

‘Wij krijgen de kans niet te weten, wát meneer Bingley mooi vindt. Wij gaan hem immers niet opzoeken,’ kwam haar moeder geprikkeld tussenbeide.

‘Maar u vergeet, moeder,’ zei Elizabeth, ‘dat we hem natuurlijk op partijtjes ontmoeten en dat mevrouw Long ons heeft be-

loofd hem aan ons voor te stellen.'

'Dat doet mevrouw Long vast niet. Zij heeft zélf twee nichtjes. Zij is een egoïstisch mens en een echte huichelaarster! Ik heb geen hoge dunk van haar.'

'Ik ook niet,' zei meneer Bennet, 'en ik ben blij te weten dat jij haar diensten niet hoeft af te wachten.'

Mevrouw Bennet verwaardigde zich niet antwoord te geven, maar ze kon toch haar mond niet houden en begon toen maar te brommen op een van haar dochters.

'Schei in 's hemelsnaam uit met dat gehoest, Kitty. Hou een beetje rekening met mijn zenuwen. Je vermoordt ze!'

'Kitty hoest zonder overleg,' zei haar vader. 'Ze kucht op ongelegen momenten.'

'Ik hoest toch niet voor mijn plezier!' antwoordde Kitty wrevelig. 'Wanneer heb jij je volgende bal, Lizzy?'

'Morgen over veertien dagen.'

'Ja, dat is waar ook,' zei haar moeder. 'En mevrouw Long komt pas een dag tevoren terug. Zij kan je dus onmogelijk aan hem voorstellen, want dan kent zij hem zélf nog niet.'

'Nou schat, dan heb jij een voorsprong op je vriendin; dan kun jij meneer Bingley aan háár voorstellen.'

'Dat kan toch niet, Bennet. Onmogelijk, als ik hem zelf nog niet eens ken. Waarom ben je toch zo vervelend?'

'Je omzichtigheid siert je. Het is weliswaar niet lang, als je iemand pas veertien dagen kent. En na twee weken ken je iemand toch niet écht. Maar, als wij het er niet op wagen, doet iemand anders het. Mevrouw Long en haar nichtjes moeten hun kans dan maar afwachten. Omdat zij het wellicht als een vriendelijkheid zal opvatten, zal ik, als jij je ervan af maakt, hem zelf maar voorstellen.'

De meisjes keken hun vader verbaasd aan. Mevrouw Bennet antwoordde alleen maar: 'Nonsens, nonsens!'

'Wat bedoel je daarmee? Vind je de formaliteiten bij de kennis-making en het gewicht dat men daaraan hecht, nonsens? Op dát punt kan ik het niet helemaal met je eens zijn. Wat vind jij ervan, Mary? Jij bent immers een jongedame die diep nadenkt, dikke boeken leest en uittreksels maakt?'

Mary wilde graag iets heel verstandigs zeggen, maar ze wist niet wat.

‘Laten wij, terwijl Mary haar gedachten ordent, nog even op meneer Bingley terugkomen.’

‘Ik heb genoeg van die meneer Bingley,’ riep zijn vrouw.

‘Hè, dat spijt me nu geweldig! Waarom heb je me dat niet eerder gezegd? Als ik dat vanmorgen had geweten, had ik hem vast geen visite gemaakt. Dat treft nu slecht. Nu ik hem eenmaal een bezoek heb gebracht, kunnen wij aan de kennismaking niet meer ontkomen.’

De verbazing van de dames was precies, wat hij bedoeld had; misschien was de verbazing van mevrouw Bennet nog wat groter dan die van haar dochters. Maar toen de eerste vreugdekreten voorbij waren, zei ze dat zij het wel had zien aankomen. ‘Wat lief van je, mijn beste Bennet. Maar ik wist het wel, dat ik je ten slotte zou overreden. Ik wist wel, dat je veel te veel van je kinderen houdt om een dergelijke kans te verspelen. Hè, wat ben ik blij! En ik vind het ook zo’n grappig idee, dat je er vanochtend al geweest bent en er nu pas iets van verteld hebt.’

‘Nou Kitty, nu mag je hoesten zoveel je wilt,’ zei meneer Bennet. En met die woorden liep hij, uitgeput door de opgewonden stemmingen van zijn vrouw, de kamer uit.

Toen de deur achter hem dicht viel zei zij: ‘Meisjes, wat hebben jullie toch een goede vader! Ik weet niet hoe jullie hem zijn goedheid ooit kunt vergelden. En die van mij trouwens ook niet. Ik kan je wel zeggen, dat het op onze leeftijd geen pretje is steeds weer met nieuwe mensen kennis te moeten maken. Maar voor jullie zouden we alles wel willen doen. Al ben jij de jongste, Lydia, voor mij staat het vast dat meneer Bingley op het volgende bal met je danst.’

‘O, daar ben ik niet bang voor,’ zei Lydia zelfbewust, ‘want ik ben toch de grootste al ben ik de jongste.’

De rest van de avond hadden ze het druk met gissen of hij gauw een tegenbezoek bij meneer Bennet zou komen maken, en met vaststellen wanneer zij hem te eten zouden vragen.

Alles wat mevrouw Bennet, geassisteerd door haar vijf dochters, over het onderwerp ook maar kon vragen was nog niet genoeg om van haar man een bevredigende beschrijving van meneer Bingley los te krijgen. Zij attaqueerden hem op verschillende manieren: met recht op het doel afgaande vragen, met ingenieuze veronderstellingen en door het opperen van vage vermoedens. Maar hij was hun allemaal te slim af. Ten slotte moesten ze het maar doen met inlichtingen uit de tweede hand van hun buurvrouw, Lady Lucas. Zij bracht een zeer gunstig rapport over hem uit. Sir William was verrukt over hem. Hij was erg jong, erg knap, bijzonder innemend en bovendien was hij van plan, met een heel gezelschap op het volgende bal te verschijnen. Niets heerlijkers was er denkbaar! Dol zijn op dansen wordt immers een eerste stap op de weg naar verliefdheid! Men koesterde grote verwachtingen van meneer Bingley's hart!

‘Als ik nu maar een van mijn dochters gelukkig getrouwd op Netherfield zie,’ zei mevrouw Bennet tegen haar man, ‘en als alle andere net zo'n goed huwelijk doen, dan heb ik niets meer te wensen over.’

Een paar dagen later kwam meneer Bingley een tegenbezoek brengen. Hij bleef een minuut of tien bij meneer Bennet in diens studeerkamer. Hij had gehoopt dat hij een van de jonge meisjes, over wier schoonheid hij al zoveel gehoord had, te zien zou krijgen. Maar hij zag alleen maar de vader. De dames waren echter wat fortuinlijker, want zij hadden het genoegenvanuit een bovenraam vast te stellen, dat hij een blauwe jas droeg en op een zwart paard reed.

Algauw werd hij bij hen te eten gevraagd. Mevrouw Bennet had de gangen al bedacht die ze kon serveren en waarmee ze haar naam als huisvrouw eer zou aandoen, toen er een antwoord kwam, dat alles weer op de lange baan schoof. Meneer Bingley moest namelijk de volgende dag in de stad zijn en was dientengevolge niet in staat hun eervolle uitnodiging te accepteren, enzovoort. Mevrouw Bennet was er helemaal van in de war. Ze kon zich maar niet voorstellen, wat voor zaken hij in de stad te doen kon hebben, zó kort nadat hij in Hertfordshire was

aangekomen. Zij begon al bang te worden, dat hij almaar van de ene plaats naar de andere zou vliegen, in plaats van, zoals het behoorde, zich rustig op Netherfield te vestigen. Lady Lucas stelde haar een beetje gerust door te vertellen, dat hij alleen maar naar Londen was om een groot gezelschap voor het bal bij elkaar te krijgen. En al gauw deed het gerucht de ronde, dat meneer Bingley twaalf dames en zeven heren naar het bal mee zou brengen. De meisjes betreurden een zo groot aantal jongedames. Maar de dag vóór het bal waren ze weer gerustgesteld, toen ze hoorden dat er in plaats van twaalf slechts zes mensen uit Londen met hem mee gekomen waren, namelijk zijn vijf zusters en een neef. Toen het gezelschap de zaal binnenkwam bleek het maar uit vijf leden te bestaan: meneer Bingley met zijn twee zusters, de man van de oudste en nóg een jongeman. Meneer Bingley zag er knap en voornaam uit. Hij had een aardig gezicht en natuurlijke, vlotte manieren. Zijn zusters waren knappe vrouwen en uitgesproken chic. Van zijn zwager, meneer Hurst, viel slechts te zeggen, dat hij er als een heer uitzag. Maar zijn vriend, meneer Darcy, trok dadelijk de aandacht van de hele zaal, door zijn knappe, rijzige figuur, zijn mooie trekken en zijn edele voorkomen. Hij was nog geen vijf minuten binnen, of men fluisterde al dat hij een jaarlijks inkomen had van tien mille. De heren vonden, dat hij er representatief uitzag; de dames verklaarden, dat hij véél knapper was dan meneer Bingley. Tot halverwege de avond keek iedereen met veel bewondering naar hem, totdat het tij van zijn populariteit keerde, omdat ze zijn manieren niet aardig vonden. Men meende op te merken, dat hij trots was, dat hij zich boven het gezelschap verheven voelde en het beneden zijn waardigheid achtte om zich te amuseren. Heel zijn grote landgoed in Derbyshire kon er toen meer iets aan veranderen, dat hij een erg naar, vervelend gezicht had en niet in de schaduw kon staan van zijn vriend.

Meneer Bingley had al gauw met de voornaamste mensen in de zaal kennism gemaakt. Hij was levendig, weinig terughoudend, deed iedere dans mee, vond het jammer dat het bal al zo gauw was afgelopen, en had het erover, dat hij er zelf één op Netherfield zou geven. Zulke aardige eigenschappen spraken voor zichzelf. Wát een contrast met zijn vriend! Meneer Darcy

danste alleen eenmaal met mevrouw Hurst en eenmaal met juffrouw Bingley. Hij wenste aan geen enkel ander meisje voorgesteld te worden. De rest van de avond bracht hij door met in de zaal rond te slenteren en af en toe met iemand van zijn eigen clubje een praatje te maken. Over zijn karakter was iedereen het al eens. Hij was de hoogmoedigste, onaangenaamste man van de wereld. Iedereen hoopte, dat hij er nooit weer zou komen. Een van degenen die het meest tegen hem was ingenomen, was mevrouw Bennet, wier afkeer van zijn gedrag in het algemeen nog werd versterkt door haar persoonlijke wrok, omdat hij één van haar dochters zo laatdunkend behandeld had. Doordat er zo weinig heren waren, was Elizabeth een paar dansen blijven zitten!

Meneer Darcy had toen zo dicht bij haar gestaan, dat ze een gesprek tussen hem en meneer Bingley had kunnen afluisteren. Bingley was even met dansen opgehouden om zijn vriend aan te moedigen, mee te doen.

‘Kom, Darcy,’ zei hij, ‘ik wil dat je danst. Ik kan het niet uitstaan, dat je daar zo stomweg op je eentje blijft staan. Je kunt veel beter mee gaan dansen.’

‘Ik denk er niet over. Je weet hoe ik er het land aan heb, behalve als ik een meisje heel goed ken. Op een partij als deze vind ik het vreselijk! Jouw zusters zijn al gevraagd, en er is niet één ander meisje in de zaal met wie ik het geen straf zou vinden te moeten dansen.’

‘Als ik jou was zou ik voor geen goud zo kieskeurig zijn. Ik heb waarachtig nog nooit zoveel aardige meisjes bij elkaar gezien als vanavond. En sommigen van hen zijn buitengewoon mooi.’

‘Jij danst met het knapste meisje uit de zaal,’ zei meneer Darcy en hij keek naar het oudste meisje Bennet.

‘Ja, dat is het mooiste kind dat ik ooit gezien heb. Maar een van haar zusters zit daar achter je en die mag er ook zijn. En ik geloof, dat ze erg aardig is. Zal ik mijn dame vragen, je aan haar voor te stellen?’

‘Wie bedoel je?’ zei hij, en draaide zich om. Hij keek Elizabeth een ogenblik aan, totdat hun ogen elkaar ontmoetten, wendde toen de zijne af en zei koeltjes: ‘Ze gaat er wel mee door, maar om mij te verleiden is ze niet mooi genoeg. Op het ogenblik ben ik niet in de stemming om belang te stellen in meisjes, van

wie andere mannen geen notitie nemen. Je kunt maar beter weer naar je dame teruggaan en van haar lachjes genieten, want met mij verknoei je toch maar je tijd.'

Bingley volgde zijn raad op. Darcy liep weg en Elizabeth bleef met niet erg vriendelijke gevoelens achter. Desalniettemin vertelde ze het gebeurde met veel esprit aan haar vriendinnen. Want ze had een levendige, schalkse aard, die genoot van alles wat belachelijk was.

Al met al had het hele gezin een plezierige avond. Mevrouw Bennet zag, dat haar oudste dochter, Jane, bij de bewoners van Netherfield zeer in de smaak viel.

Meneer Bingley had tweemaal met haar gedanst en zijn zusters hadden veel notitie van haar genomen. Jane was er net zo mee in haar schik als haar moeder. Maar ze bleef er rustiger onder.

Elizabeth kon Janes plezier wel navoelen. Mary had gehoord hoe ze tegenover juffrouw Bingley geprezen werd als het welopgevoedste en ontwikkeldste meisje van de omgeving. Catharina en Lydia hadden het geluk gehad nooit om een cavalier verlegen te zitten, en hun was altijd geleerd, dat dat het enige was dat eropaan komt bij een bal. Daarom gingen ze in de beste stemming terug naar Longbourn, het dorp waar ze woonden en waarvan de Bennets de voornaamste inwoners waren.

Toen zij thuis kwamen was meneer Bennet nog op. Als hij een boek had, wist hij van geen tijd. Bij deze gelegenheid was hij erg nieuwsgierig naar de afloop van de avond, die zulke hoog gespannen verwachtingen gewekt had. Eigenlijk had hij gehoopt, dat zijn vrouw teleurgesteld zou zijn; maar al gauw kwam hij erachter, dat de zaken er heel anders voorstonden.

'O, Bennet,' zei zij, toen ze binnenkwam, 'we hebben een zalige avond gehad. Het was een prachtig bal. Ik wilde, dat je er ook geweest was. Jane had toch zó'n succes. Ze was het meest gevierd. Iedereen zei, dat ze er zo beeldig uitzag. Meneer Bingley scheen haar ook erg knap te vinden. Hij heeft tweemaal met haar gedanst. Denk je eens in, schat, tweémaal heeft hij met haar gedanst! En zij was het enige meisje in de zaal, dat hij voor de tweede keer vroeg. De eerste dans deed hij met juffrouw Lucas. Het ergerde me toch zo, toen ik hem met haar zag dansen; maar met dat al vond hij haar helemaal niet boeiend. Nou ja, dat vindt ook niemand, hè? Het leek wel, of

hij zijn ogen niet van Jane kon afhouden, toen zij op de dansvloer verscheen. Hij vroeg wie zij was, liet zich voorstellen en vroeg haar voor de volgende twee dansen. Daarna deed hij de derde dans met juffrouw King en de vierde met Mary Lucas, de vijfde danste hij weer met Jane en de zesde met Lizzy.'

'Als hij maar een beetje medelijden met mij gehad had, zou hij niet half zoveel gedanst hebben. In godsnaam, vertel me niet meer over zijn danseuses. Ik wens, dat hij bij de eerste de beste dans zijn enkel verstuikt had.'

'O, schat, ik ben verrukt van hem,' ging mevrouw Bennet door, 'hij is zó knap; en zijn zusters zijn allerliefste vrouwen. Ik heb van mijn leven nog niet zulke elegante japonnen gezien, als zij aan hadden. Ik wed, dat de kant van mevrouw Hursts japon . . .'

Hier werd ze weer in de rede gevallen. Meneer Bennet verzette zich tegen elke beschrijving van welke opschik dan ook. Daardoor werd ze gedwongen een andere kant van de zaak aan te snijden; en ze vertelde in bittere woorden en met een beetje overdrijving van de lomphheid van meneer Darcy.

'Maar ik verzeker je, dat Lizzy er niet veel aan mist, wanneer ze niet bij hem in de smaak valt, want hij is een verschrikkelijk, allernaangenaamst mens; echt niet iemand om je voor uit te sloven! Hij is erg uit de hoogte en verwaand. Hij slenterde eens hierheen en hij slenterde eens daarheen, en hij vond zichzelf een hele meneer! "Niet mooi genoeg om mee te dansen!" Ik wilde, dat jij erbij geweest was, lieve, om hem eens op zijn nummer te zetten. O, ik kan die man niet uitstaan!'

IV

Toen Jane en Elizabeth alleen waren, zei Jane, die voordien erg voorzichtig was geweest in haar uitingen over meneer Bingley, tegen haar zuster dat ze hem zo aardig vond. 'Hij is nou net, zoals je je een jongeman zou wensen,' zei ze, 'verstandig, levendig en vrolijk. En wat een vlotte manieren! Hij is zo gemakkelijk in de omgang en zo welopgevoed.'

'Knap is hij ook,' antwoordde Elizabeth, 'iets, dat een jongen toch wel zou moeten zijn! En hij heeft een volmaakt karakter.'